

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME
KOMİSYONU
HÜKÜMLÜ VE TUTUKLU HAKLARI
ALT KOMİSYONU
TUTANAKLARI

—●—

23 Kasım 2021 Salı

—●—

KONU:

- Başkanlık sunuşları
- Kırıkkale ve Keskin Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu
- Afyonkarahisar Ceza İnfaz Kurumu İnceleme Raporu

23 KASIM 2021 Salı
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 15.22
BAŞKAN: İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar)

●

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Değerli İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Alt Komisyonumuzun değerli üyeleri, Bakanlığımızın çok değerli bürokrasisi; öncelikle hoş geldiniz. Bugünkü toplantımızı açıyorum. (*)

Toplantımıza iştirak eden sayın bükrasimizi de sizlerle paylaşmak istiyorum. Cezaevleri Genel Müdürümüz Sayın Yunus Alkaç Bey ve Müdür Yardımcılarımız Sayın Mehmet Yılmaz Bey, Namık Kemal Varol Bey, Hasan Akceviz Bey ve Daire Başkanlarımız Fatih Güngör, Tahsin Mutlu ve cezaevleri tetkik hâkimimiz Fatih Serkan Günaydın Bey de bugün bizlerle birlikte olacaklar.

Bildiğiniz gibi, değerli arkadaşlar, geçen ay içerisinde 4 cezaevi ziyareti gerçekleştirdik, bununla beraber toplam cezaevi ziyaretimiz 14 oldu. Kırıkkale Keskin ve Afyonkarahisar Ceza İnfaz Kurumlarındaki raporlarımızı da bugün paylaşacağız.

Öncelikle sizlerle birkaç bir şey paylaşmak istiyorum. Raporlar da bildiğimiz gibi, taraflara tebliğ edildi, sayın vekillerimize ve sayın bürokrasiye tebliğ edildi.

Şimdi, öncelikle şunu söylemekte fayda var: Gittiğimiz cezaevi ziyaretlerinde tüm partilerden birer temsilci mutlaka bulunduruyoruz ve orada da herkes sistemi kontrol edip içeride olan sıkıntılar varsa, problem varsa gerekli notları alıyor, biz de uzmanlar vasıtasıyla notlarımızı alıyoruz. Öncelikle şunu söylemekte fayda var: Bize çoğunlukla yargı kararlarıyla ilgili, yargının yanlış kararlar verdiğiyle ilgili müracaatlar var ama biz Komisyon olarak Anayasa’nın 138’inci maddesi gereği yetkimiz olmadığından bu konuda hiçbir karar vermiyoruz.

Diğer bir husus da yine, bu Cezaevleri Alt Komisyonunun önerisi ve Sayın Bakanlığımızın da kabulüyle, bildiğiniz gibi “çıplak arama” literatürden çıkartıldı, onun yerine “detaylı arama” literatüre girdi. Bu da bizim için Komisyonumuzun bir önerisi olup Bakanlığımız da bunu kabul ettiği için öncelikle Bakanlığa ve başta Sayın Bakanımız Abdulhamit Gül Bey olmak üzere, tüm Bakanlık personeline çok teşekkür ediyoruz. Bir yanlış anlamayı en azından ortadan kaldırmış olduk. “Detaylı arama” literatüre biraz daha oturdu diye düşünüyorum.

Şimdi, öncelikle söz almak isteyen arkadaşlar varsa onlara söz verip akabinde oylamamızı gerçekleştireceğiz. Öncelikle dinleyelim, akabinde Bakanlık temsilcilerimiz de bu konuyla ilgili cevapları vereceklerdir.

Osman Nuri Bey, buyurun.

OSMAN NURİ GÜLAÇAR (Van) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım, Değerli Genel Müdürüm, Genel Müdür Yardımcılarımız; hoş geldiniz, sefalar getiriniz.

Sayın Başkanım, sadece, bu çıplak aramanın kavramsal olarak değişmesinin dışında içeriğine baktım, orada da güzel yani şahsiyetin korunması noktasında özellikle kendi toplum değerlerimiz açısından değerlendirilmesi bakış açısıyla yapılmış. Bu da son derece memnuniyet verici bir şey ama bununla beraber, sadece bu değil, onun dışında, yapılan son çalışmanızda Komisyonumuzun talep ettiği

* Coronavirüs salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

birçok noktayı ele almışsınız. Ben o noktada Sayın Bakanım ve Bakanlığınıza teşekkür ediyorum. Benim düşündüğümde daha erken, daha güzel bir şey olmuş özellikle bu yönetmelikteki değişiklikler. O noktada Bakanlığınıza teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Biz teşekkür ederiz Osman Bey.

Usul açısından bir şey teklif ediyorum, Kırıkkale Keskin’i ve Afyonkarahisar’ı bir bütün olarak mı görüşelim yoksa ayrı ayrı mı görüşelim?

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bütün olarak görüşelim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Bütün olarak görüşmekte hemfikiriz. İkiisi üzerinde bütün olarak görüşme şeklinde devam ediyoruz.

Ali Haydar Bey, buyurun.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli vekil arkadaşlarım, kıymetli bürokrat arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Zaten 14 cezaevi ziyaretimiz olmuş, birkaçı mükerrer zaten gittiğimiz cezaevlerinin, Kırıkkale Keskin de bunlardan biri, ikinci kez gidişimiz ama daha önceki şikâyetler, yine benzer şikâyetler devam ediyor -yani suç şikâyetlerinden tutun- ama burada ayrı bir sıkıntı daha yaşanmış, yoğun olarak arama şikâyeti oldu bu sefer. Burada bir firar teşebbüsü yaşanmış ama boyutunu biz bilmiyoruz. Hani bir kazı olmuş, biz gidip görmedik -ne boyuttaydı vesaire ama firar edilebilir mi- F tipinin altyapısı gereği, altının tamamen beton olduğunu, kazma yoluyla firarın mümkün olmadığını biliyoruz ama bu firar teşebbüsü ne aşamada onu bilmiyoruz Komisyon olarak. Ama bundan sonra aranan odalara, değiştirilen odalara, bunun akabinde yapılan sevkler, bunlara dair çok şikâyet var. Yani tamam “Güvenlikle ilgili sıkıntımız var, bir bakalım.” diyor idare ama oda değişikliğinde veya bir odadan öbür odaya taşınmada yaşananlar, aramaların sıklıkları ve yaşanan boyutlara dair orada kalan hükümlü ve tutuklulardan çok yoğun şikâyet aldık. Ekstra onlar binmiş oldu ama su sorunu hâlâ çözülememiş görünüyor.

Rapora dair genel anlamıyla da gerçekten raporu hazırlayan uzman arkadaşların ellerine sağlık. Çok ayrıntılı, her şeyi olduğu gibi not eden, çözüm önerilerini de yasal düzenlemeleri ve kaynağını koyarak sundukları bir rapor. Bizim rapora herhangi bir itirazımız yok, şerhimiz yok ama şöyle bir eklememiz olabilir: Kendi çalışmamızın -orada notlarımız vardır- biz buna katkı olsun diye tutanağın ekine ya da raporun ekine geçmesini isteriz, rapora bir şerh olarak değil ama oradaki gözlemlerimiz, şikâyetlerimiz, belki kısaca anekdotlar vesaire var kendimizin orada çıkardığı ve kamuoyuyla da paylaştığımız; bunların da eklenmesini isteriz.

Bireysel olarak -tek tek yine raporda ayrıntıya girmeyeceğim, arkadaşlarda da vardır, bürokrat arkadaşlara da muhtemelen ulaşacaktır- ilk ziyaretten sonra üzerine tespit edilen eksikliklerin değişmediğini görüyoruz. Biraz da yasal düzenlemeye bağlı şeyler bunlar yani kelepçeli muayene gibi. Mesela, kelepçeli muayeneyi artık biz çözmek zorundayız. Top hep doktorda kalıyor, doktor da sorumluluk almak istemiyor, “‘Kelepçeyi çıkar.’ diyorsan, imzala şunu.” diyor. Ya, nasıl imzalasın, kendinizi doktorun yerine koyun. Yani “Eyvah! Kelepçeyi çıkartacağım bir de benden imza istiyorlar.” Doktor çıkartmıyor, bu, istisna olması gerekirken genel bir uygulama hâline gelmiş, mutlaka bunun bir yasal zemini oluşturulmalı, doktor bu yükten kurtarılmalı, ayrıntılandırılmalı.

Şimdi, çıplak aramayı değiştirdik ama şimdi görüyoruz ismi değişse bile pratik uygulamalar farklı farklı olabiliyor cezaevine göre, cezaevlerindeki kampüslere göre farklılıklar gösterilebiliyor. Bazısı tamamen soyulmuş oluyor bazısı da “Yönetmelik uyarınca aşağı çıkartıldı, sonra yukarı çıkartıldı.” deniyor. Bazısı “Örtü verildi.” bazısı “Verilmedi.” deniyor. Bazısı diyor ki: “Ben çıplak aramaya karşıydım üzerime atladılar, tamamen soydular.” diyor bazıları da “Usulüne uygun yapıldı.” diyor. Şimdi, bu çıplak aramanın ismini değiştirmek değil ama günün teknolojik koşullarında daha böyle

uygulanabilir güvenlik tedbirleriyle insan onuru arasındaki dengede daha insani bir uygulamayla güvenlik de zafiyete uğratılmadan çözülebilir mi? Bence bu çağda yeni bir düzenleme buna da dair şart. Sadece isim değiştirme yetmez diyorum. Bunu yazdığımız... Enis Vekilim size de ulaştırayım da... Bunu da ek olarak kabul edin lütfen, Enis Vekilim uygun görürse en azından birlikte yapmış oluruz.

Onun dışında bunlara dair bir şeyimiz yok ama şu son cezaevi süreciyle ilgili, bittikten sonra, isterseniz de sözümü tamamlamak için devam edeyim bir daha söz almamak adına. Hani, gündemde olan bu pandemi sebebiyle salıverilen mahkûmlara dair bir iki söz söylemek isterim. Eğer söz almışken isterseniz...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Tabii, tabii buyurun.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bir daha da tekrar söz almam.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Bununla ilgili bir düzenleme olacak diye biliyorum.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Düzenleme olacak ama işte geçen hafta görüşüldü. Mesela “Görüşülen İcra İflas Kanunu’yla ilgili maddelerin 23’üncü maddesine ekleyeceğiz.” dediler, Genel Kurulda takip ettik hani, bir belirsizlik var burada yani altı ay mı uzatılacak, bir yıl mı uzatılacak, altı ayı kalanlar mı işte, tekrar uzatılacak gibi tartışmalar var, netleşmemişti. Maalesef, Sayın Vekilimizin vefatıyla da yarım kaldı, bize de gelmiş bir durum yok. Şimdi, bu konuda Genel Müdürlük ne düşünüyor? Az önce Sayın Genel Müdür Yardımcımızla da konuştuk ama bu konuda onların da kafası net mi değil mi bilmiyorum biraz Bakanlığa bakıyorlar ama bir an önce -çünkü süreç de azaldı- bir karar verilmesi lazım. Bizce uygun olanı Bakanlığa bir yıl bu uzatma yetkisi -ikişer aydı- verilsin yani bunu biz buradan da dillendirelim. Bu uzatma yetkisini Bakanlık yine, pandemi koşullarına uygun olarak kullansın ikişer ay ama...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – “Bir yıla kadar” diyorsunuz.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bu uzatmada evet, bu uzatmada bir ayırım yapılmasın. Yani “Altı ayı kalanlar içeri alınsın, alınmasın.” değil de doğrudan bir yıl mevcut durumun uzatılması Bakanlığa da ikişer ay yetki verilmesi bizce uygundur. Şöyle şikâyet de var Sayın Başkanım, diyorlar ki: “Biz içerideyiz. Yahu, dışarıda tamam açık zamanı kalmış pandemi sebebiyle ama içeride de yani infaza dair bir hakkaniyet sağlansın.” diye talepleri var. Bu nasıl sağlanır? Bir teknik çalışmayla belki olabilir yani doğru olmayabilir belki ama “Bir gün iki gün sayılsın.” falan diye. Bunların hepsi yasal düzenlemeye bağlı ama hem adaleti sağlayıp hem pandemiyle mücadeleyi birlikte yürütebileceğimiz bir uygulamanın özellikle bu hafta gelmesi lazım. Zaten zaman kalmadı ve bütçe de bitiyor, çok ivedi bir düzenlemeye ihtiyaç var. Bu konuda çok ciddi de talep var bunu da paylaşmak isterim Sayın Başkanım.

Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Teşekkür ediyoruz.

Evet, Oya abla, buyurun.

Oya Hanım...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar, Sayın Müdürlerim; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben Kırıkkale’ye bir programım sebebiyle katılamamıştım ama Afyon konusunda biraz konuşabilirim. Şimdi, Afyon’da sudan çok şikâyet vardı; kuyu suyu olması hasebiyle “Su hiç içilemiyor, çay bile demlenemiyor.” demişlerdi. Hadi, bunu tolere edebiliriz hani su kuyudan çıkarıldığı için. Benim en çok üzerinde durduğum konulardan biri hani biz bir siyasetçi olarak sahada da gezdiğimiz zaman insanlar bizden hep şunu talep eder: “Biz tuvalette yatalım ama ailemizin yanında olalım.” Hani, memleket olarak ailemizin yanında olalım, onlar bizi ziyarete gelebilsin. Hem maddi olarak

külfetli oluyor hem yaşlı annesi babası olanlar var. Şimdi, pandemiden dolayı sevklerin durduğunu biliyoruz fakat Afyon'da dikkatimi çeken şu oldu: İzmir mahkûmları bu depremden sonra Afyon'a gönderilebilmiş. Deniyor ki: "Hani, biz bu depremden sonra Afyon'a gönderilebildikse eğer yine ailemize daha yakın cezaevlerine gitmek istiyoruz." Ben sevk konusunda Afyon'daki İzmir'den gelen mahkûmların sevk taleplerinin bir an önce yerine getirilmesini arzu ediyorum. Ona göre bir düzen kurmuşlar, eşiyle ayrı düşen var, aynı cezaevindeyken farklı cezaevlerine düşenler var, bu konuda biraz hassasiyet rica ediyorum. Gerisi sanki gene dejavu, yemeklerin miktarının az olduğu, bunun da Adalet Bakanlığına iletilmesi gerektiğini biliyoruz zaten. Isınma problemi olduğunu söylüyorlar. Gene, bir PKK koşusunda defterini isteyen bir mahkûm vardı "Defterlerimi verin." dedi. Eğer kendi notları ise hani bu da şahsi bir şeydir, dışarıdan gelmemişse, kendi yazdıklarıysa, bunlar da verilebilir diye düşünüyorum, bu kadar da objektif bakabiliyorum.

Teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN– Teşekkür ediyoruz.

Gerçi Bakanlığımız cevap verecektir ama Afyon Cezaevi yeni açılan bir cezaevi ve boştu, yani dolu değildi, onun için İzmir'i oraya naklettik. Oraya nakletmek mecburiyetti yani boş olduğu için...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Ama işte...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Yani Ankara boş olsaydı Ankara'ya nakledecektik ama İzmir bu manada Afyon'a geldi, ona da Bakanlığımız cevap verecektir.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan...

KADRİ ENİŞ BERBEROĞLU (İstanbul) – Mahmut Bey önce...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Önce Komisyon üyesi konuşsun, ben sonra da konuşurum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Enis Bey, buyurun.

KADRİ ENİŞ BERBEROĞLU (İstanbul) – Mahmut Bey'e teşekkür ederek başlayayım.

Sayın Başkan, Değerli Divan; çok kısa tutacağım, rapor beklediğimden de iyi çıktı. Yani çok iyi bir raporlama tekniği, uzman arkadaşları tebrik ederim. Yani eski mesleğim gereği raporlama nedir bilirim, o sebeple de bunu gayet normal karşılıyorum ve eleştiri olarak söylemiyorum, sakın yanlış anlaşılmasın. Bir liste hâlinde sorunları sıraladığınız zaman tabii ki siyasi etkiniz yoksa onların önem sırasını da öne çıkarmazsınız. Yani burada, mesela, sizin söyledikleriniz içinde bir yemek sorunu var ki hemen her gittiğimiz hapishanede bu yemek sorunu bayağı başat sorun, yani temel sorun. Siz bunu gerektiği gibi yansıtmışsınız ama biz siyasiler olarak buna çözüm bulmak zorundayız. Yarın Adalet Bakanlığı bütçesi var, önerim, bunu rapora mı koyarız, başka bir şey mi yaparız 11,5 liranın ne kadar artarsa artsın mevcut bütçe tekniği içinde yetmeyeceği şu anda doların 13 lirayı aşmasından belli. Bakın, bahse konu kişiler alternatif beslenme olanağı olan kişiler değil, kantin de piyasaya göre oynuyor, dolayısıyla sadece devletin verdiği iaa bedeli üzerinden karınlarını doyurmak zorunda olan insanlar. Dolayısıyla bildiğim kadarıyla -eğer yanlış biliyorsam lütfen düzeltin- gider artırıcı öneriler ancak Plan ve Bütçe Komisyonunda olur.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Tabii, biz tavsiye niteliğinde ama siz Bütçe deyseniz sizin orada önergeyle...

KADRİ ENİŞ BERBEROĞLU (İstanbul) – Ben değilim işte maalesef de Komisyonunda olan veya Komisyon adına Adalet Bütçesi görüşülürken yani ciddi bir uyarı niteliğinde bir dilekçe mi verilir, bir düzeltme mi istenir, Adalet Bakanlığında mevcut rakamın kaç olduğunu bilmiyorum ama bütçeyi ben hazırlasam herhâlde bu kur artışını öngörmediğim için şu anda yeterli olmayacağı belli, yani onu görebiliyorum, birinci nokta bu. İkincisi de aile her şeydir, Oya Hanım'a orada sonuna kadar katılıyorum. Yani orada yaşayan adam veya kadın için açık görüşler yine talep olarak girmiş metne

fakat bunun önemini ancak biz anlatabiliriz. Yarın zaten Ali Haydar Bey’le biz ceza ve tevkifevlerinde peş peşe konuşma yapacağız, bunu söyleyeceğiz. Bunun da biraz daha acaba altını çizebilir miyiz raporda diye bir öneri olarak getiriyorum, bir muhalefet şerhi değil, aman yanlış anlaşılmasın.

Ve son olarak da ben olmadığım için o tarihte bu alt Komisyonunda çok rahatlıkla söyleyebilirim, bu sizin eserinizi ise bu sadece çıplak aramadan detaylı arama lafına dönme, bunun sadece bir dipnotla değil de Taner Bey, bir paragrafta yer almasında yarar var. Yani, daha evvel defaatle söylediğimiz üzere bu olay sonuçta “Detaylı aramaya döndü.” demek bu Komisyonun emeğine bir saygı işaretidir, bu editöryal bir öneridir, kabulü de sizlere aittir, heyete aittir.

Çok teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Biz de teşekkür ediyoruz. Sizin de söylediğiniz gibi yönetmelik değişerek çıplak aramayla kelime olarak bir yanlış anlam çıkmadığı kanaatinde olduğumuz için zaten bu tavsiyede bulunmuştuk. En azından detaylı, ayrıntılı gibi birkaç tane alternatif şeyimiz var ama Bakanlığımız yönetmelikle birlikte içerisindeki bazı işlemleri değiştirmek üzere “detaylı”ya geçti. Bunu dediğiniz gibi şerh olarak geçelim inşallah biz de.

KADRİ ENİŞ BERBEROĞLU (İstanbul) – Biraz daha vurgulayalım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Vurgulayalım inşallah.

Ali Haydar Bey bir daha bastı ama...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Yönetmeliğin Meclise gelme şartı yok değil mi?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Yok.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Onlar bir rapor şeyi gönderiyor da onun için söyledim.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Yanlışlıkla bastım ama unuttuğum bir şey var Başkanım, eğer konuşacak başka arkadaşımız yoksa bir dakika bir ekleme yapacağım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Mahmut Bey’e söz vereceğim.

Hemen size bir dakika ekleyeyim. Sonra da Mahmut Bey’le bitirelim.

Buyurun.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Şöyle, görüşler yaklaşık yirmi aydır kapalı.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Onu ben en son soracaktım ama siz buyurun. Açık görüşle ilgili bir çalışmamız var mı diyecektim.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Kapalılar devam ediyor, açık görüşler pandeminin başından itibaren kapalı.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Yirmi aydır kapalı ya görüşler Sayın Başkanım, bu geri almaya ilişkin bir karar Meclisimizden çıkar da salıverilenlere dair bir süre uzatımı daha olursa ayın 30’undan sonra, bu süreçte cezaevlerinde kısmen 80 bin kişi falan -88 bin kişi galiba ya da 91 bin olduğu söyleniyor- bu kadar mahkûm da dışarıdayken şu süreçte kontrollü bir açık görüşün de artık sağlanması gerektiği kanaatindeyiz. Neden? Ya, biz 50-60 bin kişilik stadyumları dolduruyoruz artık millet aşılandı. Bir aşı kontrolüyle ya da HES kodu kontrolüyle artık açık görüşler de yapılabilir. Bu da başlamalı. Buna dair öyle yoğun eleştiriler aldık ki yani mesela biri dedi ki: “Ben çocuğum doğduğunda cezaevine düşmüştüm ve kapalı görüşte camın arkasında çocuğumu göremiyorum. Çocuğum ya, hani bir kokusunu hissedemiyorum. Bir de zaten camın arkasına artık çocuk gelip de oradan beni görmek istemiyor ki. Bir iletişim kurmam lazım. Bir dokunmam lazım. Artık açık görüşlerin de açılması lazım.” diye çok sayıda talep geldi. Haklılar mı? Evet haklılar. Madem normalleşiyoruz. Madem normalleşiyoruz statları dolduruyoruz. Açık görüşler de artık başlamalı diye düşünüyoruz.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Bir aşı kartı, HES kodu...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Tabii. Yani bir önlem alınarak bence açık görüşlere de başlayabiliriz Sayın Başkanım.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Kapalıda iki haftada bir. Yani normalde her hafta olan görüşler.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Tabii, iki haftada bir oldu. Evet. Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Teşekkür ederim.

Son olarak Mahmut Bey’e söz veriyorum.

Buyurun Mahmut Bey.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Değerli Başkanım, teşekkür ederim.

Değerli milletvekili arkadaşlar, Değerli Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü ve bürokratlar, basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Emeği geçen arkadaşlara teşekkür ediyorum. Yalnız benim sizden istirhamım şu: Tabii, bunu da eğer geleneksel hâle getirebilirsek iyi olur. Gidilen ilin cezaeviyle ilgili gayet rahat Komisyonumuzun elinin altında bilgi var; Valiliklerin cezaevlerini izleme kurulu raporları var. Bu izleme kurulu raporları bizim bu raporlara en azından dercedilirse veya çünkü biz bir tespite gidiyoruz, tespite gittiğimize göre daha önce bu kurumlar birbirinden habersizce bir işlem bence yapmamalı; hele Meclis bizim elimizin altında. Dosya da sizin elinizin altında. Daha önce orada gidilen o ilin mesela burada Kırıkkale’yle ilgili hem Kırıkkale’nin hem Keskin’in hem aynı zamanda Afyonkarahisar’ın İl İzleme Kurulunun raporu ne? Oradaki eksikler bizde var mı? Oradaki şikâyetler bizde var mı yok mu? Bence bu eş güdümlü çalışma yararlı ve faydalı olur bir.

İkincisi, gelelim detaylı aramaya. Ben sizin bu iyi niyetinize çok teşekkür ederim. Yani ama “detaylı arama” demek, yarın öbür gün inanın “çıplak arama”yı engelledik diyemeyiz, yine yapılır. Bunu dedikleriniz gibi vurucu anlamda... Evet, detaylı arama şart mı? Şart. Güvenlik açısından gerekir mi? Gerekir. Şunu söylemiyorum ben... Biz güvenlikten de vazgeçmeyeceğiz, insan haklarından da vazgeçmeyeceğiz. İnsan haklarını da isteyeceğiz, güvenliği de ama dengesini de bulmamız lazım. Yani onun için bunu nasıl yapacağız hep birlikte bence bu kurulabilir, üzerine yine bir çalışılabilir. Yani bu buna engel değil. Yarın öbür gün Sayın Genel Müdürüm de yine dersiniz ya biz böyle konuştuk, nasıl olur? Bence bu uygulamada bunları yaşayacağız göreceğiz yani çünkü hepimiz uygulamanın içerisinden gelen arkadaşlarız.

Şimdi, gelelim... Evet beslenmeyle ilgili Sayın Berberoğlu çok çok haklı. Yani hakikaten 11 kûsur lira para veriliyor ki yani... Bu bizim zaten Ceza İnfaz Kanunu’nun amaçlarından bir tanesi de “Medeni, uygar bir şekilde ihtiyaçlarının cezaevinden karşılanması gerekir.” diyor. Yani bu da yasal gerekliliktir. İzinli sayılan hükümlülerle ilgili Değerli Genel Müdürüm, yani siz bunu izinli sayıldığı dönemlerdeki Türkiye’deki ölüm sayısına baktığımız zaman bugünkü ölüm sayısından az.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) - O zaman 100’dü, bugün 250.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bakın, ölüm sayısı o dönem daha az, bugün daha çok. O dönemdeki olay sayısı daha azdı, bugünkü olay sayısı daha fazla.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Pandemi mi sonra? Ama şu var...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bitireyim ablacığım, özür dilerim. Yani eğer o dönemde ölüm sayısı azsa, vaka sayısı azsa bu insanları izinli saymışsak ve şimdi vaka sayısı ve ölüm sayısı fazlaysa bunun öncelikle izninin sayılması lazım, uzatılması lazım diye düşünüyorum. Kaldı ki zaten Ceza İnfaz Yasası’nın kendisinden beklenen amaç; ıslah amaçlı ve topluma uyum sağlaması. Aşağı yukarı, herhâlde bir buçuk iki seneye yakın bir süre geçti. Bunların içerisinde kimin suç işleyip işlemediğini sizler daha iyi bilirsiniz yani ıslah açısından, toplumla uyum açısından, yeni bir düzen açısından, zaten yasanın

da amacı bu. Yasa eğer bu amaca hizmet etmişse bence yani şekli kanunun arkasına... “Ya, kanun böyle diyor.” Kanun insanlar için yapılmış zaten yani amacı, temel felsefesi, kanunun ruhu zaten o insanı topluma kazandırmak, ıslah etmek. Kimisi yeni evlenmiş, kimisi çocuğu olmuş, kimisi iş düzeni kurmuş vesairesi... Yani bana formülasyon dersiniz, yani evet, diyeceksiniz ki: “Ya, Mahmut Tanal, bir yandan da mağdur hakları var.” Evet, doğru. Mağdur hakları açısından da toplumun barışması açısından da bence kimisi de zaten unutuldu artık bu acıları vesairesi yani bunların da bir payı var tabii ki. Yani bu uzatılır mı yoksa efendim, bu cezaevinde şu anda açıkta bulunanlar af mı edilir yani bir toplumsal barış açısından da belki bunun faydası olur yani bu konuyu bu şekilde, bu gözle değerlendirmekte yarar var ama evet “Biz onu İcra İflas Kanunu’nda,...” arkadaşlar da “Ek madde de...” dendi ama insanların umutları çok önemli Sayın Genel Müdürüm. Yani eski yargıçsınız, insanlar umutla yaşıyor. O umutları... Her gün sabah ne olacak, ne olacak? Bence bir an önce, tabii, Bakanlık açıklama yapacak siyasi anlamda, bu sizleri de aşıyor, bizi de aşıyor ama bence bir an önce açıklamakta yarar var. Bütçeyle ilgili Sayın Başkanım, size büyük bir yük düşüyor, büyük bir sorumluluk düşüyor. Sayın Berberoğlu’nun dediği o beslenme ücreti meselesi... Bence Komisyon olarak siz tavsiye mahiyetinde bir karar alın -kararlarınızın tabii ki bağlayıcı değil- bu tavsiye kararınızı Adalet Bakanlığının bütçesine sunun. Buna hiç kimse hayır demez zaten.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Şöyle bizim zaten raporlarımızda var, raporlarımızda var. Tavsiye kararı, artırılması. Biz, şimdi şöyle...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Tavsiye kararı alın bence, çok insani bir şey.

Bitiyorum.

Söz verdiğiniz için teşekkür ediyorum.

Saygılarımı sunuyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Öncelikle şunu söyleyeyim: Bizim Komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonunda bu konuda bir şey yapma şansımız yok ancak Plan ve Bütçe Komisyonunda da bulunan arkadaşların bunu yapması lazım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yo, bir tavsiye kararı alırsınız Meclis Başkanına gönderirsiniz, Meclis Başkanı da oraya göndersin.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Şöyle: Biz bunu bütçeyi zaten rakamsal söylemekte de... İsteddiği zaman artırılabilir.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yo, rakam söylemeyin. Yani şu koşullar yetersizdir deyin beslenme açısından.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Onun artırılması yönünde raporumuz da vardır. Biz o şekilde farklı bir yerden müdahale etmek istemiyoruz.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün bütçesinin artırılması lazım ki bence buna da ona göre...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Biz bunu direkt Sayın Bakana götürelim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Tabii, tabii, tavsiye kararı.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Şu bütçeyi bitirelim inşallah. Birlikte Sayın Bakanı ziyaret edeceğiz. İnşallah, ona da tekrar anlatırız, izah ederiz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ağabey, yarın geçiyor, daha ne zaman birlikte... O zaman yarın sabahtan ziyaret edelim. Herhâlde yarın Genel Müdürümüz orada olacak gibime geliyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Şimdi, Müdürümüz... Bunu biz burada söylemiş oluyoruz ama dediğim gibi, Plan ve Bütçedeki arkadaşların yapması, biraz yetki gasbı açısından...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Yarın Plan ve Bütçe Komisyonunda olacaklar zaten.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Mikrofonsuz olarak konuşuklarınız tutanaklara girmiyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Öyle mi?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Evet.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Demin ifade ettim. Gider artırıcı öneri ancak ve ancak komisyon aşamasında gelir yani Genel Kurulda, Bakanlık da fevkalade iyi niyet gösterse, Sayın Genel Müdür de işte, bütün gruplar da o, mümkün olmaz. Yani olacaksa bu iş yarın olacak.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Şunu sorabilir miyim? Pardon. Bütçeyi belirledik, atıyorum, 10 lira dedik. 2022'ye girdikten sonra bunu, 10 lirayı 15 liraya çıkartma şansı içeriden yapılacak bir şey.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – İçeriden, aktarma, transfer.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Yani dolayısıyla illa bir 15 lira diye bir şey yazma şansımız yok bütçede zaten.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ - Şu an bir çalışmamız var Sayın Başkan. 2022 yılında işe bedellerinin artırılması konusunda bizim bir çalışmamız var ama tabii, bu Bütçe Kanunu'yla şekilleniyor ama bunu artırmamız gerektiğini biliyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Sayın Genel Müdürüm...

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Zaten her sene otomatik artıyor Sayın Genel Müdürüm. Benim arz etmeye çalıştığım, dikkatinize sunmaya çalıştığım mesele...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Rakam anlamında artış...

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Bir de yani son iki üç aydır çok yüksek bir enflasyon ve çok yüksek bir devalüasyon yaşıyor Türkiye ve bu insanların başka imkânı yok sizin benden çok daha iyi bildiğiniz üzere yani kantindeki fiyatlar normal piyasaya göre oluşuyor. Bunun başka türlü olmasını beklemek mümkün değil. Dolayısıyla sadece işe bedeli üzerinde bir operasyon bu sene her zamankinden önemli onu kastettim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Enis Bey, şimdi, şöyle: Bizim burada rakam belirleme veya Bütçeye şu rakam yapsın deme şansımız yok. Bütçe belirlendikten sonra Bakanlık içerisinde isterse bu rakamı artırma şansı var, biz bunu Bakan Bey'e rica ederiz. Sayın Bakanımızın takdirleriyle inşallah bu rakam artabilir.

Ben de birkaç kelam edip sonra Sayın Genel Müdürümüze söz vereceğim. Şimdi, ben öncelikle şunu söyleyeyim: Gerçekten yasama uzmanı arkadaşlara çok teşekkür ederiz, güzel bir çalışma gerçekleştirmişler. Onlara öncelikle teşekkür ediyorum.

Tabii, biz bir ön yargıyı kırdık, öncelikle çıplak aramanın kelime anlamı itibarıyla ön yargısını en azından kırdık. Tabii, diğer özellikle tespitlerimizde de belirttiğimiz gibi bazı kesimlerde özellikle üstüne vurgu yapılarak ya da belki yanlış yönlendirilerek bu aramanın yapıldığıyla ilgili detaylar var. Her koşulda bu şekilde bir şeyle karşılaşmadık hatta bir koşulda da istismarla ilgili bize bir iddia geldi ama öyle bir şey olmadığını net olarak gördük. Dolayısıyla bazı kesimlerde bunun yanlış algılanması için özel bir çaba sarf edildiği kanaati bizde oluştu. Ben öncelikle bunun zabıtlara geçmesini istiyorum.

İkinci olarak da Sayın Genel Müdürümüz açık görüşle ilgili sizin bir çalışmanız var mı? Bu konuda bize de bilgi verirsiniz seviniriz. Artık kapalı görüşlerin de on beş günden ziyade, haftalık hâle düşürülmesiyle ilgili bir çalışmanız ya da bir öngörünüz varsa bunu bizimle paylaşsanız çok memnun olurum.

Sözü size bırakıyorum.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS AYKAÇ – Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, Komisyonun kıymetli üyeleri; hepinizi öncelikle şahsım sonra Genel Müdürlüğümüz adına saygıyla selamlıyorum.

Ben konuşmama Sayın Mahmut Tanal Vekilimizin cümlesiyle başlamak istiyorum. Yani cezaevleri o kadar kendine özgü alanlar ki bir taraftan insan hak ve onurunu en üst seviyede korumak ama diğer taraftan da toplu yaşanan yerler ve genel olarak hükümlü ve tutukludan oluşan bir kitle olmasından dolayı oradaki düzeni, asayiş dengeli bir şekilde götürmek zorundayız. Şurada kesinlikle hemfikiriz; bunlardan biri diğerinin alternatifi değil yani ne insan hakları boyutunu çok öne çıkaracağız diye düzen ve asayişten o manada fedakârlık etmek gerekli ne de düzeni, disiplini en üst seviyeye çıkaracağız diye temel insan hak ve onurundan vazgeçmemek gerekiyor. Benim de kişisel olarak bakışım, kurumsal olarak bakışım bire bir örtüşüyor. O yüzden o cümleyle başlamak istedim. Uygulamalarımız, tasarruflarımız, planlamalarımız da tamamen bu doğrultuda gidiyor, gitmek zorunda.

Tabii, cezaevlerinde hemen her konuda, her şey bir defa son derece değerli. Toplu yaşanan yerler genel olarak işte, fiziksel olarak kullanabileceğiniz alan sınırlı. İster tek kişilik odada kalın, ister bir ünite de kalın. İşte, bir mektup olayı. Yani çocukluğumuzda, gençliğimizde de olsa mektup yazan bir nesiliz ama herhâlde bir otuz yıldır mektup hiç gündemimize girmede. Telefon, işte mesaj, sosyal medya fakat bunu biz kullanmıyoruz diye cezaevindeki bir hükümlünün, tutuklunun mektup konusundaki hassasiyetini biz bire bir yaşamak zorundayız, önemini idrak etmek zorundayız.

Tabii, özeline çok girmeyeceğim Sayın Başkanım, uygun görürseniz biraz zamanı da tasarruflu kullanmak anlamında. Konu başlıklarıyla ben genel olarak ele aldım. Gerek Kırıkkale Keskin, Afyon ve benzer ziyaretlerde bazı konular öne çıkıyor. Bunlardan bizim katıldığımız noktalar var, belki katıldığımız ama yani o yer özelinde çünkü sizin her hükümlüyle doğrudan temas etme şansınız zaten yok, bu mümkün de değil; sondajlama olarak görüşmeler yapılıyor. Sondajlama olarak görüşmeler neticesinde birtakım konular öne çıkıyor ama genel olarak da baktığımızda hemen her cezaevinde belli ana başlıklar her toplantıda gündemimize geliyor. Bu da burada az veya çok bizim belki kurgumuzu zaman zaman gözden geçirmek, zaman zaman belki değişikliklere gitmek anlamında da bir rehber oluyor.

İşte, detaylı arama konusu onlardan bir tanesi, bunu daha önceki toplantılarda da konuştuk, sizlerin de önerileri oldu. Ciddi ve samimi bir şekilde bu önerileri dikkate aldık. Burada ben özellikle detaylı arama değişikliğinin sadece bir kavram değişikliğinden ibaret olduğunu düşünmüyorum, öncelikle bunu arz etmek istiyorum. Takdir edersiniz, cezaevleri çok kendine özgü alanlar, kendine özgü yapılar dolayısıyla böyle bir aramaya mutlak surette biz ihtiyaç duyuyoruz. Bu, sadece cezaevinin düzenini sağlama anlamında değil, aynı zamanda oraya dışarıdan ilk defa giren bir hükümlü ya da tutuklunun içerideki insanların can güvenliğini veya işte, başka birtakım haklarını zedelememesi, onlara zarar vermemesi anlamında gerçekten çok gerekli. Zaman zaman bunları buralarda ifade edebiliyoruz ama bazen çok marjinal örneklerle, olaylarla karşılaşıyoruz, buralarda da ifade edemiyoruz. Biz güvenlik bariyerimizi de mümkün mertebe bu marjinal olaylar üzerinden kurmak zorundayız çünkü bir yılda veya beş yılda böyle bir örneği yaşadığınızda ve bu, güvenlik zafiyeti olarak ortaya konduğunda bizim bunu izah edebilmemiz mümkün değil fakat az önceki o cümleye yeniden vurgu yapacağım; biz temel insan hak ve onurunu öncelikli olarak esas almak suretiyle bu düzenlemeleri yapmak zorundayız.

Detaylı aramayla ilgili yaptığımız ana yönetmelikteki değişiklik de tam da bunu ifade ediyor. Burada metin dikkatli bir şekilde okunduğunda, eski metinle mukayese edildiğinde birtakım noktaları özellikle vurguladık, dedik ki: Genel aramadan bahsettik, normal bir arama. Bu, bazen gözle de yapılabilir yani bakarsınız adamın genel durumundan şüphelenmezsiniz, bir şekilde klasik yöntemle arama yapılır, içeriye alırsınız. Baktınız, adamda birtakım şüpheler var. Bunun başka suretle tespitinin olanaksız olması durumunda detaylı aramadan bahsediyoruz; bu, x ray cihazı olabilir, bu, elle arama yöntemi olabilir yani kaba arama tabir ettiğimiz bedene dokunmadan. Bunu biz bu şekilde formüle etmek zorundaydık. Burada özellikle uygulamacıya yani cezaevi müdürlerine ve personelimize ısrarla söylemek istediğimiz nokta şu: Yani detaylı arama son nokta. Detaylı arama yapılmıyorsa kadar eğer bunu başka türlü bir arama yöntemiyle çözebiliyorsan zaten bu aşamaya işi getirmemek zorundasın.

Diğer bir husus, arama sırasında hükümlüye tek kullanımlık giyme önlüğü verilmesi. Zaten önceki metinde de aslında çıplaklık bir arama kesinlikle söz konusu değildi. İşte, öncelikle bedenın üst kısmının çıkarılacağı, o kısım arandıktan sonra elbiselerin giydirilip bu kez alt kısma geçirileceği, bunların özel arama odalarında yapılacağı, erkek hükümlü ise erkek tarafından bayan hükümlüye bayan tarafından yapılacağı zaten çok netti ama biz netice itibarıyla kendine özgü bir toplumuz, bir Avrupa ülkesi değiliz veya işte, bizim kendimize göre o manada belki utanma veya işte, ne bileyim, birtakım konulardaki rahatsızlıklarımız onlara uymaz. Bunu özellikle koyduk “Mutlak surette tek kullanımlık giyim önlüğü ver, hiçbir şekilde bu çıplaklık olgusunu ona yansıtm.” dedik. Bu hem şeklen hem de o az önce arz ettiğim bunun başka surette olanaksız olması durumundayı daha da güçlendirmek için. Yani kesinlikle bu insanı çıplaklık hâle zaten önceden de getiremezdin, bu aşamadan sonra da bunu şeklen dahi yapamazsın. Görevli tarafından eldiven kullanılacağı olayı önceden uygulamada zaten vardı, özellikle metne aldık. Olabiliyor, 70 bin personelin olduğu bir yerde bazen bir personelimizin yapmış olduğu bir hata veya öngörüsüzlük, çok ciddi tartışmalara sebebiyet verebiliyor.

İşlemin mutlak surette tutanağa bağlanacağını hüküm altına aldık Sayın Başkanım. Yani oradaki kişiye bunun sorumluluğunu yükledik. Elbette bir memur zaten yaptığı işten dolayı sorumludur, bunda hiçbir kuşku yok. Fakat olabilir, bazı memurlarımız biraz daha farklı algılar, biraz daha geç algılar, hassasiyet göstermez, işin en başında bunu metne dönüştürdük. “Hükümlünün veya tutuklunun aynı şekilde imzasının olması gerektiğini, imzadan imtina ettiği takdirde bunun nedenini tutanağa geçirmesini ve en sonunda -burayı çok önemsiyoruz- insan onuru ve haysiyetine saygı ile utanma duygusunun ihlal edilmemesi esastır.” dedik.

Şimdi, haklı olarak şunu diyeceksiniz: Evet, metin iyi yazılmış olabilir, önemli olan uygulama. Hemfikirim, önceki aşamada da biz gerek bu konuda gerek gündem oluşturabilecek her konuda, eğitim noktasında çok titiziz. Türkiye genelinde 5 tane personel eğitim merkezimiz var. İstanbul’daki eğitim merkezinin Başkan Yardımcılığı ve Başkanlığını da yapan, eğitimin de içinden gelen bir insan olarak bunu söylüyorum. Yani bu konu bizim eğitim başlıklarımızdan bir tanesi olmaya da devam edecek, güçlü bir şekilde. Bunu gerek doğrudan, yüz yüze eğitimler vasıtasıyla gerek video, uygulamalı eğitimler vasıtasıyla inşallah oturtacağız ve ülkemizin gündeminden bunu çıkaracağız.

Bu konuyu geçtikten sonra Sayın Vekilimiz bahsetmişti, “Kırıkale’de oda değişikliği ve sevkler noktasında ciddi serzenişler var.” Doğrudur Sayın Vekilim. Şimdi, özellikle pandemi süreci başladıktan sonra biz haklı olarak pandemiye yoğunlaştık. Güvenlik noktasında elbette zafiyet veremeyiz ama temel şeyimiz o oldu. Toplu yaşanan yerlerin risk oranı çok yüksek, bundan dolayı güvenlik noktasında zafiyete sebebiyet vermeden birtakım rutinlerimizi biraz daha daraltma yoluna gittik, bu bir tercihti. İşte, nedir? Eskiden ayda bir genel arama mutlak surette yapıyorsak veya işte haftada bir değişik zamanlarda kısmi arama yapıyorsak bulaş riskini azaltmak, teması azaltmak noktasında bunu biraz azalttık Sayın Başkanım.

Fakat, takdir edersiniz işte pandemi süreci başlayalı yaklaşık yirmi ay oldu. Artık her yerde olduğu gibi bizim bu Covid riskiyle yaşamayı öğrenmemiz gerekiyor. Bu güvenlik noktasına da aynı şekilde yansımak zorunda. Bir ay kadar önce biz her yıl kurum müdürlerimizle üç günlük, dört günlük toplantılar yaparız, her kurumu özelinde, önceden aldığımız notlar doğrultusunda masaya yatırırız, değerlendirmelerimizi yaparız. Orada da kurum müdürlerimize şunu söyledik: Evet, pandemiden kaynaklı belirli oranda uygulamalarımızda daralmalar vardı. Paldır küldür değil ama yavaş yavaş, kademeli olarak eski uygulamalarımıza dönmek zorundayız çünkü bunlar henüz şu aşamaya kadar bir güvenlik zafiyetine sebebiyet vermedi ama vermeyecek anlamına da gelmiyor. Dolayısıyla bu oda değişiklikleri sadece Kırıkkale özelinde değil, genel olarak bir hareketlilik kazandı, kazanmak zorunda. Çünkü girmedığınız, aramasını yapmadığınız, belirli bir aşamadan sonra nakli gerçekleştiremediğiniz yerlerde sonraki aşamada çok ciddi güvenlik zafiyetleri yaşama ihtimaliniz olacaktır. Biz genel müdürlük olarak her zaman en kötü senaryo üzerine kurgumuz olduğu için bu, Kırıkkale'ye de yansıdı. Kırıkkale'nin tabii bir de şöyle bir durumu var, Kırıkkale'de belirli oranda bakım ve onarım da gerekiyor Sayın Vekilim. Bunların ikisi bir araya geldiği için oda değişiklikleri oldu, nakiller oldu, ondan kaynaklı bir hareketlilik söz konusu.

Kelepçeli muayene konusu da doğrudur, her toplantıda bunu konuşuyoruz. Şimdi, şöyle, tabii ki insan onuru, sağlık hakkı, tedavi asıl. Bu noktada farklı düzenlemeler de yapabiliriz, bu konudaki uygulamadan kaynaklı varsa hataları onları giderme noktasında veya işte bir konu çok fazla gündeme geliyorsa ya biz kendimizi doğru ifade edemiyoruzdur ya orada gerçekten bir sorun vardır. Buna ilişkin olarak tekrardan bakacağız, gözden geçireceğiz ama kelepçeli muayene konusundaki -sizler de biliyorsunuz, yani tekrar anlatmak istemiyorum- inisiyatif doğrudan jandarma ve doktor arasında gerçekleşiyor. Çünkü hükümlü kurumdan çıktıktan sonra onun güvenliği doğrudan jandarmayla ilgili. Eğer doktor, hekim o kişinin muayenesini kelepçesiz olarak yapacağı noktasında gerekli görürse jandarmaya bunu beyan ediyor, yazılı olarak yazıyor. Jandarma da oradaki riski bir yerde paylaşmak istiyor. Nedeni şu: Çok şükür bizim kurumlardan bir firarımız en azından yakın zamanda olmadı, yani böyle infial doğuracak. Ama zaman zaman sanıyorum -rakamı yanlış hatırlıyor olabilirim- bir önceki yıl Sayın Başkanım 11 civarında olması lazım firar ve bunların tamamı hastanelerden muayeneler sırasında. Yani bu refleksin nedeni bu Sayın Vekilim. Yani, burada otomatige bağladığımız zaman ki orada güvenlik sorumluluğu doğrudan jandarmada, bizde değil. Evet sayı 11, belki az olabilir fakat bir kurumda belki en irite edici şey firar ibaresidir. Burada da firarların tamamı bu şekilde sağlık ya da işte adliyeye gidiş geliş diyelim, yani nakil sırasında olmuş ise tabii bizim orada en azından kurumsal olarak çok daha dikkatli olmamız gerekiyor.

Diğer bir nokta, Covid izinleri konusu. Covid izinleri malumunuz 30 Kasım itibarıyla bitiyor. Tabii, biz bu konuda Bakanlığımızın talimatları doğrultusunda alternatifli olarak çalıştık, çalışıyoruz. Biz, şu an itibarıyla eğer bunlar geri dönecekse onun üzerinden planlamamızı yapmak zorundayız ama bunun kararını verecek olan temelde Adalet Bakanlığı ve siyaset. Alternatifli olarak biz tüm çalışmalarımızı yaptık çünkü bu çalışmaların belirli bir süre önceden başlaması gerekiyor. Tabii ki bu konudaki görüşlerimizi ve önerilerimizi Sayın Bakanımızla da ilgili yerlerle de paylaştık. Şu an itibarıyla Mecliste zaten buna ilişkin bir çalışma var, sizler onu daha iyi biliyorsunuz. Sanıyorum bu hafta içerisinde o konu tam anlamıyla netleşecek, görünen yani bizim de en azından böyle haricen diyelim duyduğumuz Covid izinlerinin uzatılabileceği yönünde. Ama bu konuda nihai kararı verecek olan Meclisimizdir.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) - Yani siz görüş olarak, Covid izinleri hangi koşullarda uzatıldıysa benzer altı ay veya bir yıl uzatma -makul olan o gibi geliyor- yani sizce de uygun olan o mudur? Kurum olarak soruyorum. Yani niye? Uygulayıcı sizsiniz ya.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Şimdi, o dönemin olay sayısı, ölüm sayısı, gerekçe neydi? Anayasa'mızdaki kamu güvenliği ve kamu sağlığı. Aslında, yine mevcut olan fiili durum ve hukuki durum kamu sağlığı ve kamu güvenliği açısından bu bir ihtiyaç hissediliyor. Şimdi, hatta bu kamu güvenliği, kamu sağlığı gerekçesiyle açık izinleri de yapmadığımıza göre aslında tüm koşullar bunun ertelenmesine izin veriyor. Yani o yönde ama işte maksat bir an önce...

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Biz alternatifli olarak çalıştık Sayın Vekilim. Yani bürokrat olarak bizim görevimiz hangi seçeneğin genel olarak artıları nelerdir, riskleri nelerdir, onu sağlıklı bir şekilde, doğru bir şekilde ortaya koyup, irade sahibinin orada sağlıklı karar alabilmesine yardımcı olmak. Dedğiniz doğrudur, yani özellikle açık ceza infaz kurumlarında tabii, bulaş riski aslında kapalı alanlardan çok daha fazla. Çünkü kapalı cezaevlerinde belirli bir alanda hükümlüyü tutabiliyorsunuz, ona uygun alanlarda çalışıyorsunuz. Ciddi de bir tecrübemiz oluştu yani yirmi aylık sürecin kapalı ceza infaz kurumlarında bize getirdiği çok ciddi bir tecrübe var, rakamı da paylaşmakta bir mahzur görmem. Yirmi aylık süreçte şu an itibarıyla bizim toplam vefat sayımız 63. Yani yirmi ayda 63 ve bunun 13'ü de daha önce ceza tihiri, ceza ertelemesi, ağır hasta olduğu için çıkmış, ölümü dışarıda gerçekleşmiş insanlar. Yani fiili olarak cezaevinde Covid'den vefat eden -gönül ister hiç olmasın- 50 kişi.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Covid vakası mı?

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) - Geri çağrılan mahkûm sayısı 90 bin civarında mı?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – 88 bin, 90 bin civarında Sayın Vekilim.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) - Geri çağrılan 90 bin kişi olacak.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Ama açık cezaevinde tabii daha farklı bir format var. Bulaş riski kapalıya oranla daha fazla, bunları da öngörerek biz alternatifli... Bir de tabii, infaz sisteminin de özünü korumak gerekiyor. Yani o yönü itibarıyla de biz artılarını eksilerini söyledik, nihayetinde bu işin kararını verecek olan yüce Meclis. Sanıyorum bu hafta içerisinde o da karara bağlanır.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Açık ve kapalı hakkındaki görüş netleşsin, bitirelim inşallah.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Hemen arz edeyim Sayın Başkanım, o konu da çok önemli. Bizim aylardır üzerinde çalıştığımız, bunu samimiyetle söylüyorum... Nedeni şu: Yani görüş bir hükümlüyü hayata bağlayan belki en önemli bir faktör, bunun farkındayız. Şimdi, pandemi başladığında öncelikle tüm görüşler askıya alındı kısa bir süre, daha sonra bir kapalı görüş olmak üzere bu düzenlendi, sonrasında dendi ki "Şartları zorlayalım." Bu iki kapalı görüş olarak devam etti. Kısa süreli, sanıyorum iki ay bunu uyguladık, üçe kadar çıkardık. Fakat orada şöyle bir handikabımız vardı. Tabii, pandemiyle birlikte bizim personelimiz de izolasyonlu çalışmaya geçti. Bir hafta ya da on gün -bunu biz kurumlara bıraktık, biraz da kurumun özelliği personel sayısı anlamında- süreyle yatılı olarak cezaevlerinde kalıyor, aslında bir nevi mahkûmlaştı yani bizim personelimiz. Ve bu, personeli inanılmaz derecede yordu, fakat öbür taraftan da işte orada aldığınız tedbirleri gevşetme anlamında yapacağınız bir hamle belki içerideki Covid sayısını patlatacaktı, ondan dolayı hep bunu aşacağız, aşmalıyız kurgusu üzerinden gittik. Nihayetinde 15 Kasım itibarıyla -yani bugün ayın 23'ü, sekiz gün önce- biz personeli normal çalışma sistemine döndürdük Sayın Başkanım. Bunun personel açısından da gereklilikleri çoktu ama en az onun kadar önemli olan biz açık görüşleri açmak istiyoruz. Çünkü açık görüşler aslında bizim güvenlik ve asayiş kriterlerimizi destekleyen bir şey. Yani açık görüş yaptırmak, bizim lehimize olan bir şey, aleyhimize değil. Bir hükümlünün içerideki harareti, dışarıya özlemi ne kadar yüksekse bu size güvenlik ve asayiş, disiplin sorunu olarak yansıyor. Dolayısıyla

hani bağlayıcı konuşmam, bunu planlıyoruz netice itibarıyla, Sayın Bakanımızın da iradesini almak durumundayız ama en kısa süre içerisinde biz bunu aşmak istiyoruz. Evet bunun da çok uzun süreci olduğunu zannetmiyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Çok teşekkür ederim.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Son olarak belki burada Sayın Berberoğlu Vekilimiz sorduğu için söyleyeceğim. Normalde yasa gereği üç kapalı, ayda bir açık görüş hakkı var hükümlü ve tutuklunun. Belki biz bunu sonuna kadar açamayabiliriz, yani üç kapalı bir açık ama gönlümüzden geçen, şartlar uygun olursa en azından iki kapalı bir açık. Üç çıkarmak istiyoruz bunu. Belki hükümlünün aşılı olma koşuluna bağlayabiliriz açık görüşü çünkü o riski de biz gözetmek durumundayız. Ama aşısız olduğu için açık görüş yapamadı, üç kapalı olarak yapar yani kendi tercihidir o ya da aşılarını işte yaptırdığı takdirde... Ama bağlayıcı çok konuşmak istemiyorum, çalışması devam ediyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Çalışması bile bizim için...

Çok teşekkür ederiz

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) - Sayın Başkanım, hafta sonu görüşleri ve eş görüşleri, onlar da bu konuda aynı paralelde açılacak mı?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Özellikle bu çocukların okula gitmelerinden dolayı...

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Eğitim gören çocuklar...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Veya öğretmen olması.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – ...görüş yapabilmeleri Cumhurbaşkanımızın ilan ettiği İnsan Hakları Eylem Planı'nda da bir hedef olarak var, onu biliyoruz, farkındayız. Sayın Vekilim, bunların hepsi, işte, personelin izolasyonlu çalışmasından kaynaklıydı.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Onu da anlıyorum.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Yani kurumda 1/3 personel bulunuyordu veya 1/4 vardiyaadan dolayı.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Yani açık görüşe götürecek adam yoktu, alacak adam yoktu, arayacak adam yoktu, kapıda aramayı yapacak adam... Doğru söylüyorsunuz.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Aynen öyle.

Geçen hafta itibarıyla biz o uygulamayı eskisine çevirdiğimiz için bundan sonraki süreçte onunla bağlantılı olan her olumlu şeyi inşallah yapacağız.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – 24/72 yaptınız değil mi?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Nakiller, sevkler konusunda bitireyim.

Tabii, çok ciddi bir beklenti var, haklı olarak beklenti var. Bir insanın ailesinin yanında bulunmasından daha doğal bir şey yok. Bu da aslında güvenlik ve asayiş anlamında bizi destekleyen bir şey ama takdir edersiniz ki her ildeki hükümlü sayısı -veya bölgedeki diyelim- cezaevinin kapasitesi uyuşmayabiliyor. İşte, Afyon özelinde... İzmir orada önemli bir bölge. İzmir'de kapasiteyi aştığınız takdirde civar illere dağıtmak durumunda kalıyorsunuz hükümlünün profiline göre veya o yerdeki cezaevinin özelliğine göre.

Şeyle bitireyim: Pandemiyle birlikte nakiller de kapatılmıştı Bilim Kurulunun görüşleri doğrultusunda. Biz 2021 yılı Mart ayı içerisinde yaptığımız isteğe bağlı nakillerde yüzde 69 oranına ulaştık yani kişilerin talebini karşılama anlamında.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Mart 2021.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Mart 2021’de. Eylül ayında tekrar açtık kısmi olarak, orada da yüzde 53 oranına ulaştık. Zaten her ay nakil yapamıyoruz, olabildiği kadar ilgilinin talebini karşılama yönünde bir şeyimiz var.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Pandemi öncesinde ne kadardı oran Sayın Genel Müdürüm?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Pandemi öncesinde şöyle Sayın Vekilim...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Mart 2021, hani kapandı ya, yirmi aydır kapalı.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Orada şöyle: Her ay bu yapıldığı için periyodik olarak, tabii, rakamlar daha düşük kalıyordu.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Hani bu sevk oranları dediğimiz, hani şu kadar...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Yani Mart 2021’de açılmış, bir ayda yüzde 69 gerçekleştirilmiş; Eylülde de yüzde 53, bir ay içerisinde.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Evet. Eylülde de yüzde 53 oranında biz talepleri karşıladık.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Geçmişte her ay yapıldığı için oranlar düşüktü, her ay düzenli yapılıyordu.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Oranlar düşüyor çünkü eylülde talebi olmayan ekimde bir daha başvurulabiliyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Tabii, tabii.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Kıyaslayamazsın, bir yerde birikmişlik var, bir yerde şey...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Yani bize gelen şikâyetler ile oranlar arasında fark var, ben o yüzden kavrayamadım. Yani bir aylık hadi açtık deyince, o yüzden o oranlar...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Martta bir defa 69... Tabii, tabii.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Biz nakilleri bir sistem üzerinden yapıyoruz. NAKSİS ve HÜNSİS sistemi üzerinden talepleri alıyoruz. Mesela bazı cezaevlerimizin kapasitesi dolu olduğu için sisteme kapalı olarak görünüyor. Yani rakamları şundan dolayı verdim: Olabildiği kadar bizim zaten talepleri karşılama noktasında bir hassasiyetimiz var çünkü bu, aslında bizim ve güvenlik ve asayiş anlamında elimizi rahatlatıyor. Genel olarak söyleyeceklerim bunlar.

Sayın Başkanım teşekkür ediyorum. Gerekli olursa yazılı olarak da ayrıca cevap vereceğiz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Çok teşekkür ediyoruz Sayın Genel Müdürüm.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkanım, bir dakikalık bir söz verebilir misiniz?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Mahmut Bey, buyurun, bir dakika.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Genel Müdürüm, benim sizden bir istirahatım var: Evet, tüm kitapların listesini istedim, artık vermediniz. Ona...

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Geldi, hayır orada bir düzeltme yapmam lazım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Öyle mi? O zaman, arkadaşlar, bana niye gelmedi? Geldiyse özür diyorum. Benim daha elime geçmedi.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – En az iki ya da üç ay önce biz Komisyonunuza gönderdik.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki o zaman.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – 1 milyon kitabın listesini gönderdik.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O bir.

İkincisi üstadım, sizden istirhamım: Bu hükümlülere el kitabı dağıtıyorsunuz ya, onun bana bir fotokopisini verin üstat, ne olur. Bilgi Edinme Kanunu’na istedim, dedi ki: “Efendim, bu gizlidir, vesaire.” Adı üzerinde hükümlü el kitabı, hükümlülerin haklarının el kitabı.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Biz gittiğimiz koşullardan bir tane getirelim size.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Mümkünse ondan bir tane verirsiniz mutlu olurum.

Üçüncüsü Sayın Genel Müdürüm: Evet, İnfaz Kanunu’nun 29’uncu maddesinde hükümlülerin çalışması bedensel ve ruhsal anlamda çok faydalı ve verimli, meslek gelişimi açısından da gerçekten iyi. Evet, yani 114’e de göre çalışmak zorunlu değil, ihtiyari, isteyen çalışır. Acaba bu açık cezaevindekiler iznli sayıldıktan sonra kapalıdakiler getirildi, çalışıldı, çalışmada bir aksaklık olmadı. Verim daha mı arttı? Daha mı... Öyle duyumlar geldi bana yani kapalıdan gelenler açık cezaevinde çalışırken daha fazla üretimin olduğu, daha fazla o hükümlülerin ruhsal ve bedensel anlamda sağlıklı kalması açısından daha bir istekli, arzulu oldukları söylendi. Yani eğer gerçekten bu yöndeyseniz, bence bu iznin uzatılmasında yarar var, toplumsal yarar var diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Hemen burada bir açıklama yapalım. Sayın Mahmut Tanal, bu kitap internette varmış, şimdi indirdi uzman arkadaşlar, size hemen internetten gönderiyorlar.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Acaba aynı kitap mı?

YASAMA UZMANI TANER GEÇMEZ – Bu Ümraniye Cezaevi.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – E, bak... Ağabey, Genel Müdürün ayrı bir kitapçığı var.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Aynıdır.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ya bir oradan gelsin hele bakalım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Gelsin, siz gönderin, biz bir tane de oradan bulalım.

Haydar Bey, son söz, buyurun.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Şöyle, ben toparlayıcı olmak adına, bir de Genel Müdürümüz açıklamaları akabinde söz almak durumunda kaldım.

Üç yıldır bu Komisyonunda birlikte görev yapıyoruz, gerçekten gayet demokrat bir Komisyonumuz var, biz sizden memnunuz. Yani bir önceki Başkanımızdan da sizden de gerçekten... Beraber çalışıyoruz, hiç birbirimizi kırmıyoruz, gayet birlikte karar alıyoruz, raporları işte şerhsiz veriyoruz. Bu, çok güzel bir şey. Biz de çok hassas davranıyoruz aslında yirmi aydır Covid’le ilgili, biz çıksak böyle basında

işte cezaevlerinde şu oluyor, bu oluyor, şöyle yaşandı... Mesela Maltepe’de bir 50 vaka duyduk, geldi. Ya 50 vaka yoğun bir vakaydı, onu kamuoyuyla paylaşmaktan bile çekindik. Neden? Dışarıda aileler perişan olur, yani öyle bir hassasiyet var ki Covid döneminde “İçeride bizim yakınımıza ne olacak?” diye öyle bir kaygı var ki. Bu hem idarenin lehine olmaz hem ülkemizin lehine olmaz. Bunda mesela Sayın Genel Müdür Yardımcımızı aradım, dedim ki: Sayın Genel Müdür Yardımcım durum nedir? Nasıl? Ne olacak? İşte “Önlemleri aldık.” dedi, anlattı. Böyle bu süreci atlarmaya çalışıyoruz.

Bir hakkı teslim etmek isterim samimiyetle ama yarın gazeteler de derler ki: “CHP’li Hakverdi, ceza tevkifevlerinde bu süreç iyi gitti.” bakın, böyle başlık atan da olur ama şu hakkı teslim etmek isterim: Yani 300 bin gerçekten hani mahkûmun olduğu, şimdi düştü... Yani 70 bin personeliniz var değil mi? 70 bin personelli bir yerde Covid sürecini hani mümkün olduğu kadar az zayıyla, mümkün olduğu kadar sağlıklı geçirebilmenin çabasını biz sizde gördük. Şunu da söylerim: İktidardan çok daha iyi yaptınız bu süreci. Dışarıda yönetemediler, siz içeride daha, çok daha iyi yönettiniz, bunu da samimiyetle söylerim.

Şimdi, mesela Covid sürecinde -Afyon Cezaevindeydi- “Biz içeri girmiyoruz, dışarıdan sayım yapıyoruz, gözlemliyoruz.” dedi infaz koruma memurları, işte “Eşofmanlı mı olsun, elbisesini mi giysin?” Bazıları “İlla elbise giysin, ayakkabı giysin.” bazıları da “Eşofman ve terlikle de olabilir ama ayağa kalksın.” İdareyle konuştuğumuzda da gerekçesi: “Biz Covid sebebiyle içeriye girmiyoruz ama mahkûm da sağlıklı mı değil mi, bir baskı var mı? O ayağa kalktığında biz gözlemliyoruz, en azından fark edebiliyoruz.” gerekçelendirdi böyle. Ama farklı farklı, bunun daha iyi uygulamaları var.

Şimdi, şuraya geleceğim: Kırıkkale Cezaevinde “Artık hani olağana döndük, girmeye başladık.” diyor infaz koruma memurları. Şimdi, yönetmelikte de hani ayda bir arama yapılma zorunluluğu var, en geç bir ay ama süre öngörmemiş, her gün de arayabilirler. Şimdi, bu şeyden sonra bize şikâyetle “iki saatte bir, üç saatte bir aramalar yapıldığı” söylendi. Mesela tamam yani bir güvenlik zafiyeti vesaire falan ama bunun bir de ülke genelinde -sizin dediğiniz gibi- bize de bir hareketlilik şikâyeti geldi. Ama sizin mesela yukarıdaki bu öngörünüz “Artık olağanlaştıralım, koşullara girelim, sayımı daha düzenli alalım.” aşağıda böyle daha sert uygulanıyor, onu görüyoruz. “Oo, yukarıdan talimat geldi, odaya girelim, dağıtalım, daha böyle hoyrat davranalım.” Bence bunun da denetimi yapılmalı. Yani siz yukarıdan bir talimatla bir şey derken aşağısı böyle daha sert uygulayabiliyor, bence dikkat edilmesi lazım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Evet.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Toparlıyorum.

“Detaylı arama son nokta.” dediniz ya Sayın Genel Müdürüm. Şimdi, ben şunu anlıyorum: X-ray’den geçti, kaba arama yapıldı “Tamam, bu mahkûma gerek yok.” deyip çıplak araması yapılmaksızın -ya da işte artık detaylı arama oldu- alınan mahkûm var mı mesela?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Orada da gördük, var. “X-ray’den geçtim, elbiselerimi giydim.” dedi.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Yani ama suçun nevine göre falan değişiyor uygulamada biraz, gördüğümüz şu: Mesela kişi, uyuşturucu kaçakçılığından gelmiş, iki sefer gelmiş, üç sefer gelmiş. Daha önce bir geçmiş varsa ona böyle işte önlük veriliyor, verilmiyor ama mutlaka o “detaylı arama” dediğiniz şey yapılıyor. Ya da suçun nevine göre terörse, siyasiyse başka bir şeyse bir hikâyesine göre de yapılabilir ama bu biraz keyfiyeti doğuruyor. Yani bunda da mesela ayrıntılandırmışsınız. Şimdi, tutanağı hiçbir mahkûm imzalar mı? Hele başından “Ben çıplak aramayı kabul etmiyorum.” diyorsa, infaz koruma memurları tarafından da zorla sayılıyorsa o tutanak imzalanmaz. Ama olumlu bir yönde,

en azından infaz koruma memuruna “Ya bu tutanağı da yapın.” demek, bir kalıba bağlamak önemli. Ama daha böyle sadece isminin dışını değiştirmek dışında daha insani şeyler yapılabilir mi? Teknik olarak aslında sizin bileceğiniz hususlar.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Teşekkür ederiz.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Tamam, tamamlıyorum.

Sonuç olarak, açık görüşler bence 30’undan sonra açılabilir artık yani gerçekten açılabilir. Bence siz irade koyarsanız “Biz buna hazırız.” dersiniz... Bakan Bey sizden daha iyi bilemez. Niye? Çünkü uygulayıcı sizsiniz. Bakan Bey’e diyeceksiniz ki: “Ya biz hazırız, açın.” Bakan Bey de “Tamam açalım.” diye gereğini yapacak, size bağlı.

KADRİ ENİŞ BERBEROĞLU (İstanbul) – Devlet memurunu isyana teşvik ediyorsun.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Yok, yok isyan değil. Çünkü Bakan Bey bilmez ki, Bakan Bey sizin hâlinizi sizden iyi bilemez.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Şöyle: Belki ben eksik ifade ettim. Öncelikle, Bilim Kurulunun bu konuda bir tavsiye kararı olması lazım.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Siz irade koyarsanız Bilim Kurulu tavsiye kararı alır. “Biz hazırız.” dersiniz. Ben sizi hazır görüyorum ama ne şartla?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – “Hazırız.” diyor.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Hazır görünüyorlar ama Sayın Başkanım süre uzarsa...

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Biz Bilim Kuruluna olumlu olarak yazdık. Aslında belki bunu zikretmem çok doğru değil ama Bilim Kuruluna o şekilde yazdık.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Şöyle tamamlayayım o zaman, şöyle tamamlayayım: Bu açıktaki olanların, açıktan salıverilenlerin süresi uzatılırsa en azından mevcut yoğunluk artmayacağı için açık görüşler de açılabilir. Ben sizi buna hazır görüyorum açıkçası. Buna irade koyarsanız bence bu hafta bu kararların hepsi alınabilir.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Ben de son bir sözü önce söyleyeyim: Cezaevlerinde süreci nasıl yönettiyse Hükümet olarak da dünyanın en iyi Covid sürecini yönettik. Bunda hamaset de yapmıyorum siyaset de yapmıyorum.

Oylamaya geçeyim.

Ayrı ayrı olarak Kırıkkale ve Keskin Cezaevi Raporu’muzu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Afyonkarahisar Cezaevi Raporu’muzu kabul edenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Oy birliğiyle kabul ettik ama ekimiz de tutanağa geçsin.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Evet, Ali Haydar Bey’in ek önerileriyle birlikte, katkı olarak onu da raporumuzun altına ekliyoruz.

Evet, çok teşekkür ediyoruz.

Burada bir hakkı da teslim etmekte fayda görüyorum: Sağ olsun, Sayın Genel Müdür Yardımcımız Mehmet Yılmaz Bey de bu konuda bize hakikaten çok güzel bir yol gösterdi diyelim, kılavuzluk ediyor, çok sağ olsun. Onu da burada şerh etmekte fayda var.

Çok teşekkür ediyoruz tekrar.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Biz teşekkür ediyoruz Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Diğer 2 cezaevinin toplantılarıyla ilgili de sizlere ayrıca bir mesaj atılacaktır. Bütçe içerisinde belki yapabiliriz, olmadı bütçeden sonra da yaparız.

Çok teşekkür ediyoruz.

Toplantıyı kapatıyorum, hayırlı günler diliyorum.

Kapanma Saati: 16.27

